

Den 23 juli skickade Österrike ett ultima-tum till Serbiens regering, som gjordes an-svarig för dådet i Sarajevo. Man krävde ett officiellt fördömande av all propaganda mot den österrikiskungerska monarkin. Förklaringen skulle offentliggöras i den tidning som var Serbiens regeringsorgan. Vidare restes bl a följande krav:

Den serbiska regeringen skall förplikta sig:

- 1 Att undertrycka varje publikation, som uppviglar till hat eller förakt för monarkin.
- 2 Att genast upplösa 'Narodna Odbrana' (den mest kända serbiska nationalistorganisationen).
- 
- 4 Att från militärtjänsten och den allmänna förvaltningen avlägsna alla officerare och ämbetsmän som är skyldiga till propagandan mot Österrike-Ungern.
- 5 Att medgiva att i Serbien organ för den österrikiska regeringen får medverka vid undertryckandet av den mot monarkin riktade omstörtande rörelsen.
- 6 Att inleda rättslig undersökning mot de deltagare i komplotten av den 28 juni, som befinner sig på serbiskt område; representanter för den kejsarliga regeringen skall delta i undersökningen.
- 

Den österrikiska regeringen väntar den serbiska regeringens svar senast lördagen den 25 dennes kl 6 e m.

Strax före den fastställda tidpunkten överlämnade den serbiska regeringen sitt svar. Det var påfallande måttfullt och tillmötesgående, men serberna kunde inte gå med på att Österrike blandade sig i Serbiens inre angelägenheter såsom krävdes i punkterna 5 och 6.

I Wien förkastades svaret som otillfredsställande, de diplomatiska förbindelserna med Serbien avbröts och mobilisering påbjöds. Den 28 juli förklarade Österrike Serbien krig.

Om det händelseförlopp som därefter ledde fram till första världskriget skriver en svensk forskare, Erik Lönnroth:

Den brittiska och den italienska regeringen försökte medla i sista stund. Regeringen i London tvekade om sin hållning i medvetandet av att den engelska folkopinionen knappast skulle gå med på ett krig bara för Serbiens skull — så långt hade Jagow rätt i sina spekulationer. Men Österrikes kraftpolitik hade inte gjort det önskade intrycket: den hade skrämt världsoptionen, medan Serbien hade ställt sig i moraliskt gynnsam dager. De västeuropeiska stormakternas folk fick material för krigisk opinionsbildning, deras regeringar opinionsunderlag för en oböjlig hållning. Det började man förstå i Berlin, där man nu ångrade sin anslutning till österrikarnas prestigepolitik.

Vad avgjorde det första världskrigets utbrott? Försöker man blicka över händelseförloppet är det svårt att peka på något enstaka avgörande. Men i den mån man är beredd att betrakta krig mellan en stormakt och en småstat som krig och inte som lokaliserad konflikt skedde det verkliga krigsavgörandet i Wien och Berlin under den första veckan i juli 1914. Det är ett faktum, som knappast ändras av tyska regeringens försök att bromsa i tolfte timmen. Världskrig ville ingen, men Jagows utläggning av den 18 juli visar, att man i Berlin inte väjde för tanken på stormaktskrig.

Hela händelseförloppet är oförståeligt, om man inte besinnar hur alla europeiska stormaktsregeringar 1914 levde under banet av rustningstänkande. I denna tid av klassmotsättningar och olösta samhällsfrågor var arméer och flottor inte bara nödvändiga skydd för rikenas gränser; de skulle också vara symboler för folkens enighet och nationella samling trots alla motsatta meningar om rösträtt och sociala reformer.